

Samferdselsdepartementet
Fylkeskommunene

Vår dato

1.7.2014

Kontantfri kollektivtransport

Norsk Transportarbeiderforbund, Yrkestrafikkforbundet og NHO Transport ber om at det settes i gang et arbeide med å legge til rette for kontantfri kollektivtransport. Vår vurdering er at dette kan gi flere reisende, økt trygghet for sjåførene og en mer kostnadseffektiv kollektivtransport.

Vi er kjent med at London Transport fra 6. juli 2014 har gjort bussene kontantfrie, og tilsvarende beslutninger må tas for kollektivtrafikken i Norge.

Organisasjonene ønsker at det i forbindelse med planleggingen av kollektivtilbudet for 2015 fattes vedtak i de enkelte fylkesting om en kontantfri kollektivtrafikk.

Mer kundevennlig og effektiv trafikkavvikling

Den samlede opplevelse av reisetid inkl. forsinkelses- og oppholdstid på stasjoner og holdeplasser er en viktig konkurranseparameter for kollektivtransporten. Det å få redusert reisetiden og økt framkommeligheten er viktig for å øke etterspørselen etter kollektivtransportreiser

Kortere reisetid gir bedre tilbud til kundene. I byområder er oppholdstiden på holdeplasser en stor del av reisetiden for busstrafikken. Det innebærer at det blir viktig å finne fram til betalingsløsninger som gir redusert oppholdstid på holdeplasser. Det gjøres best ved å kreve betaling før man stiger på kjøretøyet, og bruk av betalingsløsning som krever kort transaksjonstid ved avlesning av forhåndskjøpte billetter.

Det å få kontanthåndteringen bort fra kjøretøyene kan medføre økt etterspørsel etter kollektivtransport, spesielt i byområder, fordi samlet reisetid vil gå ned, og forsinkelser som oppstår ved at man skal bruke kontantbetaling blir betydelig mindre.

Trygghet og sikkerhet for bussjåfører

En undersøkelse fra Norsk Transportarbeiderforbund viser at;

- 50% av sjåførene føler seg utrygg på jobb.
- 60 % av sjåførene har opplevd truende situasjoner.
- 20% av sjåførene har opplevd vold
- 50% av sjåførene har fått bistand fra Politiet.

Alle parter også kjøper av kollektivtransporttjenester må ta på alvor de resultatene som kommer fram gjennom undersøkelsen og intensivere arbeidet for en kontantfri kollektivtrafikk.

Denne undersøkelsen er gjort etter at mange av de tiltakene som ble presentert i Arbeidsdepartementets rapport "Pengehåndtering i kollektivtransporten" fra 2011, var iverksatt. Tiltakene i rapporten sammen med innføring av nye salgsløsninger, og økt pris for kjøp av billetter om bord har redusert kontantbeholdningen i veskene. Samlet ser det ikke ut som det har gitt økt trygghetsfølelse hos sjåførene.

Kontantfri kollektivtrafikk vil etter både arbeidstakerorganisasjonenes og NHO Transports vurdering gi en tryggere hverdag for sjåførene.

Kostnadseffektiv kollektivtransport

Et forsiktig estimat på kostnadene ved kontanthåndtering er 1 - 1,5 % av de totale kostnadene hos bussoperatørene. Basert på Kollektivstatistikken til SSB utgjør disse kostnadene for bussektoren i 100 - 150 mill. kr i årlig. I andel av offentlig kjøpet av rutetjenester med buss utgjør kostnadene ved kontanthåndtering 1,7 - 2,5 %.

Dette er kostnaden ved selve kontanthåndteringen hos selskapene. I tillegg kommer kostnadene selskapene har med rapportering knyttet til bruk av billettmaskiner og avstemming inn mot administrasjonsselskapene.

I tillegg kommer også kostnaden fylkene har med de øvrige salgs- og distribusjonssystemene. Så langt er nye salgskanaler kommet i tillegg til tradisjonell pengehåndtering. Det betyr at kostnadene ved det å selge billetter øker, og innebærer at midler som kunne gått til å forbedre tilbudet brukes til å vedlikeholde gammeldagse og tungvinte systemer.

Når det gjelder kontantautomater ombord på kjøretøyene mener vi det vil bli en svært kostbar løsning å implementere. I fylkeskommunal trafikk kan det innebære et krav om å installere rundt 6000 automater, og dette vil ikke være riktig bruk av midlene som nyttes til kollektivtrafikk. Dette er heller ikke en løsning som er utbredt verken i Danmark eller Sverige.

Vi mener at kontantfri kollektivtransport vil gi mer kostnadseffektiv kollektivtransport.

Vurdering av finansavtalelovens § 38

Vår vurdering er at finansavtaleloven ikke krever at det må gis adgang til kontant betaling på ethvert sted der tjenesten ytes. Loven fastsetter mao. ikke at det skal kunne betales kontant på alle stasjoner, i alle billettautomater eller kjøretøy.

Vår vurdering er at det er i ferd med å bli etablert mange gode og tilgjengelige løsninger for kundene som for eksempel:

- bankkortbetaling på kjøretøy
- et utbygd kommisjonærnett
- automater på mange holdeplasser
- bruk av reisekort
- kjøp og fornying av kort på mobiltelefon og internett
- kjøp av enkeltbillett på mobiltelefon og internett

Vi mener at med disse løsningene tilgjengelig medfører det ingen vesentlig ulempe eller merkostnad for kundene ved ikke å tillate bruk av kontanter på kjøretøy. Vi vurderer at det åpner for å begrense kontantsalget til forretningsstedet, servicepunkter, og andre kommisjonærer.

Med vennlig hilsen

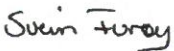
NHO Transport

Jon H. Stordrange

Norsk Transportarbeiderforbud

Roger Hansen

Yrkestrafikkforbundet

Svein Furøy